

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 141/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. marca 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Martinou Gombosovou, Floriánska 16, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 Co 167/2017 z 28. novembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. februára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom

Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 167/2017 z 28. novembra 2017 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“) sa návrhom na začatie konania z 3. júna 2013 (ďalej len „žaloba“) doručeným Okresnému súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) domáhala proti sťažovateľke vypratania bytu bližšie špecifikovaného v žalobe (ďalej len „byt“) pre jeho užívanie sťažovateľkou bez akéhokoľvek právneho dôvodu. V právnej veci žaloby sa konanie viedlo na okresnom súde pod sp. zn. 37 C 182/2013.

3. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 37 C 182/2013 z 9. februára 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) okrem iného rozhodol tak, že sťažovateľke uložil povinnosť byt vypratať a odovzdať žalobkyni v lehote do 30 dní odo dňa zabezpečenia primeraného náhradného bytu.

4. Žalobkyňa, ako aj sťažovateľka proti rozsudku okresného súdu podali riadne a včas odvolanie – riadny opravný prostriedok.

5. Na základe odvolania žalobkyne bol rozsudkom krajského súdu rozsudok okresného súdu zmenený tak, že sťažovateľka je povinná byt vypratať a odovzdať žalobkyni v lehote do 60 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku a žalobkyňa má proti sťažovateľke nárok na plnú náhradu trov tohto konania. Krajský súd nepriznanie nároku sťažovateľke proti žalobkyni na zabezpečenie primeraného náhradného bytu, ako aj akejkolvek inej bytovej náhrady odôvodnil § 3 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „Občiansky zákonník“) tým, že sťažovateľka má inú reálnu možnosť bývania vo svojom rodinnom dome bližšie špecifikovanom v odôvodnení rozsudku krajského súdu (ďalej len „rodinný dom“) so známkami trvalosti, úplnosti a nerušenosti. Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 11. decembra 2017.

6. Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

«... Krajský súd... sťažovateľke nárok na primeraný náhradný byt ani žiadnu inú bytovú náhradu nepriznal.

... Svoje rozhodnutie krajský súd odôvodňoval tým, že hoci v zásade podľa § 713 ods. 1 OZ, podľa ktorého bola predmetná vec posudzovaná, sťažovateľka má nárok na zabezpečenie náhradného bytu, ale v danom prípade s aplikáciou § 3 ods. 1 OZ bolo potrebné jej tento nárok odoprieť... Dôvody na odopretie bytovej náhrady videl krajský súd v tom, že sťažovateľka mala v čase smrti manžela v bezpodielovom spoluvlastníctve a potom vo svojom podielovom spoluvlastníctve v podiele 2/3 k celku rodinný dom v obci [REDACTED], ktorým je jej bývanie vyriešené. Skutočnosť, že v rodinnom dome nie je vyriešené kúrenie a preto podľa sťažovateľky nie je dom v užívania schopnom stave, nepovažoval krajský súd za dôvod, ktorý by bránil odopretiu bytovej náhrady aplikáciou § 3 ods. 1 OZ, a to z dôvodu, že sťažovateľka počas súdneho sporu trvajúceho viac ako 4 roky mala možnosť dom uviesť do užívateľného stavu... Podstatným podľa krajského súdu bolo to, že neobývateľnosť rodinného domu sťažovateľka nepreukázala a neboli preukázané ani významné subjektívne dôvody na strane sťažovateľky, ktoré by bolo možné zohľadniť...

... Podľa § 3 ods. 1 OZ „Výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.“

... Sťažovateľka závery krajského súdu o odopretí nároku na bytovú náhradu aplikovaním § 3 ods. 1 OZ považuje za závery arbitrárne a rozporné s princípom spravodlivosti a tým porušujúce jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to v zmysle materiálnej spravodlivosti, ktorá jej bola napadnutým rozsudkom krajského súdu odopretá.

... Krajský súd žiadnym spôsobom nevyhodnotil pri učinení svojich záverov, že v spornom byte v Košiciach sťažovateľka prežila celý svoj produktívny vek, založila rodinu a vychovala dve deti. Pričom sťažovateľka rovnako ako jej manžel celý život boli zamestnancami žalobkyne, resp. jej právneho predchodcu a ich pracovný pomer sa ukončil odchodom do dôchodku. Sťažovateľka a [REDACTED] ako mladomanželia nemali vyriešenú bytovú otázku a preto ich spoločným zamestnávateľom bol v roku 1974 pridelený [REDACTED] sporný byt. Manžel sťažovateľky odišiel do dôchodku v roku 2009 /sťažovateľka

skôr/ pričom žalobca nevyužil svoje právo ukončiť s ním z toho dôvodu nájom služobného bytu, naopak plynulé bez akýchkoľvek námietok akceptoval ďalšie užívanie bytu manželmi. Zlom v postoji žalobkyne nastal po úmrtí manžela sťažovateľky, keď už voči sťažovateľke ako vdove poznačenej kritickou chorobou manžela /Creutzfeldtova-Jakobova choroba - .../ a jeho následnou smrťou postupoval minimálne nemorálne, keď jej dal k podpísaniu zmluvu o nájme na dobu určitú, ktorá, ako sa v konaní preukázalo bola absolútne neplatná. Keď žalobkyňa po uplynutí doby nájmu dohodnutej v neplatnej zmluve vyzvala k vyprataniu bytu a následne iniciovala súdne konanie o vypratanie bytu, sťažovateľka sa prirodzene bránila proti takémuto postupu.

... Sťažovateľka vníma priam ako znevažujúce jej životnú situáciu, keď krajský súd jej správanie hodnotí ako účelové, keď počas štyroch rokov konania neuviedla rodinný dom, ktorý stavali spolu s manželom... do stavu schopného užívania zriadením vykurovania zodpovedajúceho jej finančným možnostiam. Pozornosti krajského súdu zjavne uniklo, že sťažovateľka ako starobná dôchodkyňa a vdova nebola po smrti svojho manžela a nie je disponovaná psychicky ani finančne na akékoľvek úpravy v rodinnom dome. Už nehovoriac o tom, že trpí zdravotnými ťažkosťami, ktoré uvedené len umocňujú a nehovoriac o tom, že ide o rodinný dom mimo Košíc, pričom sťažovateľka má 65 rokov, z toho cez 45 rokov prežila v Košiciach práve v spornom byte a všetky jej sociálne väzby sú spojené s Košicami. Tieto okolnosti krajský súd pri učení svojich záverov vôbec nezohľadnil len sa jednostranne priklonil na ochranu vlastníckych oprávnení žalobkyne...

... Krajský súd nijak neprihliadol na to, že samotná žalobkyňa nemala jasno v tom z akých dôvodov je sporný byt služobným bytom a záver v tejto otázke (zjavnej pasivite žalobkyne) učinil až samotný okresný súd v rozsudku vo veci samej, čo v ďalšom už sťažovateľka nenamietala. Teda až v závere prvostupňového konania v rozsudku vo veci samej bol ustálený záver o charaktere bytu a na neho vzťahujúci sa režim užívania rodinných príslušníkov pôvodného prídelcu/manžela sťažovateľky.

... Z hľadiska požiadavky materiálnej spravodlivosti nie je akceptovateľný ani prísne formálny záver krajského súdu o nepreukázanosti neužívateľnosti rodinného domu v spoluvlastníctve sťažovateľky... najmä nie s ohľadom na ostatné vyššie zdôraznené a krajskému súdu nevyhnutne známe okolnosti veci...»

7. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 Co 167/2017 z 28. februára 2017 (správne má byť „novembra“, pozn.) „... 2017 porušené boli. Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 Co 167/2017 z 28. februára 2017 (správne má byť „novembra“, pozn.) sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie. Sťažovateľke sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia.“

8. Sťažovateľka tiež žiadala, aby „... ústavný súd zároveň odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku...“.

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

III.

13. Ako z obsahu sťažnosti zjavne vyplýva, sťažovateľka namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru rozsudkom krajského súdu.

14. Sťažovateľka odôvodňuje porušenie označeného základného práva podľa ústavy, ako aj práva podľa dohovoru najmä tým, že keď jej krajský súd uložil povinnosť byť vypratáť a odovzdať žalobkyni v lehote do 60 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku krajského súdu s poukazom na § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, jej nárok na zabezpečenie primeraného náhradného bytu, prípadne inej bytovej náhrady proti žalobkyni arbitrárne odoprel (ďalej len „1. sťažostná námietka“).

15. Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného namieta, že krajský súd sa v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia nevysporiadal s ďalšími podľa jej názoru podstatnými okolnosťami pre rozhodnutie o veci, t. j., že prežila v danom byte viac ako 45 rokov, pred jej odchodom do starobného dôchodku tak, ako aj jej nebohý manžel, bola takmer celý svoj život zamestnankyňou žalobkyne (resp. jej právneho predchodcu, pozn.), v jej finančných možnostiach ako starobnej dôchodkyne a vdovy trpiacej zdravotnými ťažkosťami nie je vykonať akékoľvek úpravy rodinného domu s cieľom jeho uvedenia do obývatel'ného stavu vrátane zabezpečenia vykurovania, dôsledkom čoho krajský súd

dospel aj k nesprávnemu skutkovému zisteniu o tom, že sťažovateľka má inú reálnu možnosť bývania vo svojom rodinnom dome so známami trvalosti, úplnosti a nerušenosti (ďalej len „2. sťažnostná námietka“).

IV.

16. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

K 1. sťažnostnej námietke

17. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

18. Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

19. V súvislosti s 1. námietkou sťažovateľky ústavný súd poukazuje na svoje rozhodnutia, podľa ktorých všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (porovnaj I. ÚS 420/2016).

Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takú sťažnosť odmietnuť

z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (porovnaj I. ÚS 22/03, II. ÚS 349/08, II. ÚS 421/2013, III. ÚS 152/03, IV. ÚS 177/05). Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

20. V slobodnej spoločnosti je predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva hájili a starali sa o ne (*vigilantibus iura*). Ten, kto sa stavia k ochrane svojich práv s neospravedlňujúcou ľahostajnosťou alebo nevedomosťou, nemôže s úspechom požadovať ochranu týchto svojich práv ihneď na ústavnom súde tak, ako to urobila v tomto konaní sťažovateľka prostredníctvom osoby práva znalejšej (advokátky), u ktorej platí notorieta, že pozná platné právo.

21. Jedným zo základných princípov, na ktorých je vystavaná nová procesná úprava dovolania ako mimoriadneho oprávneho prostriedku podľa § 421 ods. 1 CSP, je princíp uvedený v čl. 2 ods. 2 CSP, a to princíp právnej istoty, ktorý je definovaný ako stav, v ktorom každý môže očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít [Najvyšší súd Slovenskej republiky, ústavný súd, Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), Súdny dvor Európskej únie]. Zásadnou zmenou v novej úprave prípustnosti dovolania podľa citovaného ustanovenia proti rozhodnutiam odvolacieho súdu s výnimkami uvedenými v § 421 ods. 2, ako aj v § 422 CSP je nerozlišovanie rozhodnutia z hľadiska jeho formy s tým obsahovým rozdielom, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 CSP.

22. V zmysle § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,

- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

23. Ako zo sťažnosti zjavne vyplýva, sťažovateľka namieta nesprávnu interpretáciu a aplikáciu § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a teda, že rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia právnej otázky), pokiaľ krajský súd s poukazom práve na toto ustanovenie sťažovateľke nárok na zabezpečenie primeraného náhradného bytu, prípadne inej bytovej náhrady (náhradného ubytovania) v zmysle § 713 ods. 1 Občianskeho zákonníka proti žalobkyni nepriznal. Z obsahu sťažnosti nevyplývajú žiadne také skutočnosti, či dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by uplatneniu dovolania, mimoriadneho opravného prostriedku proti rozsudku krajského súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP, akokoľvek bránili. Avšak napriek tomu podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľka možnosť podania dovolania ako účinného prostriedku nápravy proti rozsudku krajského súdu nevyužila.

24. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie nemožno preto nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Túto možnosť sťažovateľka v tomto prípade mala.

25. Ústavný súd už iba pre úplnosť veci dodáva, že v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok ESĽP z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská v. Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 52, 53 a 54) v prípade využitia možnosti sťažovateľkou podať proti rozsudku krajského súdu dovolanie, dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu by začala plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) a bola by považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, t. j. k rozsudku krajského súdu (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010, II. ÚS 91/2011).

26. Z uvedených dôvodov preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti (vo vzťahu k 1. sťažnostnej námietke) odmietol ako neprípustnú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K 2. sťažnostnej námietke

27. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

28. Ústavný súd preto v záujme presvedčivosti vlastnej rozhodovacej činnosti považoval za potrebné poukázať aj na relevantnú časť odôvodnenia rozsudku krajského súdu:

„... Odvolací súd dospel k záveru, že žalobcom namietaný odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP, v súvislosti s rozhodovaním súdu o bytovej náhrade, je naplnený.

... Súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, ak dospel k záveru o povinnosti žalobcu zabezpečiť žalovanej primeraný náhradný byt...

... Ako vyplýva z rozsudku súdu prvej inštancie, súd síce správne vec posudzoval podľa ust. § 3 ods. 1 Obč. zák., v zmysle ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv

a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi, avšak toto ustanovenie nesprávne vyložil v prejednávanej veci, keď nezohľadnil tú skutočnosť, že žalovaná má vyriešenú svoju bytovú otázku možnosťou bývania v rodinnom dome, ktorého je podielovou spoluvlastníčkou v rozsahu 3/4 a ktorý predstavuje bytovú náhradu so známkami trvalosti, úplnosti a nerušenosti v zmysle ustálenej súdnej praxe súdov...

... Z vykonaného dokazovania súd dospel k správneému záveru, že predmetný byt... ktorého vypratania sa žalobca domáha v tomto spore, je služobným bytom z dôvodov, ako ich veľmi podrobne a správne uviedol súd prvej inštancie a tento záver súdu nebol spochybňovaný v odvolaní ani jednou zo sporových strán.

... Podľa ust. § 713 ods. 1 Obč. zák., ak služobný byt po smrti nájomcu alebo po rozvode jeho manželstva užíva ďalej manžel, prípadne osoby uvedené v § 706 ods. 1, nie sú povinné sa z bytu vysťahovať, dokiaľ im nie je zabezpečený primeraný náhradný byt, ak nestačí podľa osobitného zákona poskytnutie náhradného ubytovania. To platí aj v prípade, ak nájomca služobného bytu opustí trvalé spoločnú domácnosť.

... Podľa ust. § 126 ods. 1 Obč. zák. vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje.

... Podľa ust. § 3 ods. 1 Obč. zák. výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

... V prejednanom spore súd správne uzavrel, že podľa ust. § 713 ods. 1 Obč. zák. žalovanej zaniklo smrťou jej manžela ako nájomcu služobného bytu odvodené právo bývania, a preto je povinná byt vypratať z dôvodu, že ho užíva bez právneho dôvodu...

... Ako vyplýva z ust. § 713 ods. 1 Obč. zák., žalovaná ako manželka nájomcu služobného bytu po jeho smrti v zásade má právo užívať byt až do času, kým jej nie je zabezpečený primeraný náhradný byt, ak podľa osobitného zákona nepostačuje poskytnutie náhradného ubytovania.

... Aj výkon tohto práva však nesmie byť v rozpore s citovaným ustanovením § 3 ods. 1 Obč. zák., čo v praxi znamená, že povinnosť vypratať byt nie je možné viazať na uloženie povinnosti vlastníkovi bytu zabezpečiť primeraný náhradný byt v prípade,

že vypratávaná osoba má vyriešenú svoju bytovú otázku iným spôsobom so známkami trvalosti, úplnosti a nerušenosti.

... Z vykonaného dokazovania vyplynulo a nakoniec táto skutočnosť v konaní ani nebola spornou, že žalovaná je podielovou spoluvlastníčkou rodinného domu...

... Ako vyplýva z listu vlastníctva č. [REDAKOVANÉ], nadobúdacím titulom rodinného domu žalovanej a jej nebohého manžela bolo rozhodnutie o určení súpisného čísla zo dňa 30.12.2009, pričom zápis do katastra nehnuteľností bol uskutočnený 15.10.2012. Rodinný dom... bol zapísaný ako bezpodielové spoluvlastníctvo žalovanej a jej manžela...

... Po smrti manžela žalovanej... sa vlastníčkami rodinného domu stali žalovaná v podiele 3/4 a dcéra [REDAKOVANÉ], v podiele 1/4 na základe osvedčenia o dedičstve...

... Nesporným bolo v konaní aj to, že dcéra žalovanej uvedený rodinný dom... neužíva a ani žiadnym spôsobom nebráni žalovanej v jeho užívaní.

... Uvedené nepochybne preukazuje, že žalovaná môže svoju bytovú otázku trvale a nerušene riešiť bývaním v predmetnom rodinnom dome, o ktorom žiadnymi dôkazmi nepreukázala, že je neobývatel'ný...

... Za tejto situácie by uloženie povinnosti žalobcovi zabezpečiť jej primeraný náhradný byt bolo v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Obč. zák.

... Tvrdenie žalovanej až v odvolaní, že dom je neobývatel'ný z dôvodu, že v ňom nie je kúrenie, je bez právneho významu.

... Je vecou vlastníka nehnuteľnosti zabezpečiť jej užívateľnosť na účel, ktorému má slúžiť a pokiaľ tak neurobí, nemôže táto skutočnosť svedčiť v jeho prospech.

... Objektívna neobývatel'nosť domu ani preukázaná nebola a ani významné subjektívne dôvody na strane žalovanej, ktoré by bolo možné zohľadniť.

... Spôsoby, akými si vlastník môže zabezpečiť vykurovanie nehnuteľnosti, sú rozmanité, a to aj z hľadiska finančných možností vlastníka.

... Spor v danej veci je vedený od roku 2013 doposiaľ, teda viac ako 4 roky, počas ktorého obdobia žalovaná mala možnosť si vyriešiť aj otázku vykurovania nehnuteľnosti a pokiaľ zostala pasívna, nemožno toto jej konanie hodnotiť inak ako účelové vzhľadom na prebiehajúci súdny spor.

... Podstatným však je, že záver o neobývatel'nosti rodinného domu z vykonaného dokazovania nevyplynul, v konaní bol iba vo všeobecnosti tvrdený, bez označenia alebo predloženia dôkazov na preukázanie tejto obrany...

... Za situácie, že žalobca uniesol svoje dôkazné bremeno na preukázanie vlastníctva, resp. spoluvlastníctva rodinného domu žalovanej, ktorý môže slúžiť na uspokojovanie jej bytovej potreby, a teda uniesol svoje dôkazné bremeno na vylúčenie svojej povinnosti zabezpečiť žalobkyni bytovú náhradu a žalovaná svoje tvrdenie o neobývatel'nosti rodinného domu nepreukázala, ani nenavrhla žiadne dôkazy na preukázanie, pričom bola zastúpená právnou zástupkyňou... vecne nesprávne rozhodol súd prvej inštancie, pokiaľ vypratanie bytu podmienil zabezpečením primeraného náhradného bytu.

... Aj keď žalovaná v zásade má právo na primeraný byt v zmysle ust. § 713 ods. 1 Obč. zák., prichádza do úvahy odopretie tohto práva s poukazom na ust. § 3 ods. 1 Obč. zák. vtedy, ak bytové potreby žalovanej sú uspokojené bývaním v inom byte so známkami trvalosti, úplnosti a nerušenosti, za ktorý nepochybne je možné považovať rodinný dom v jej vlastníctve...

... Aj odvolací súd sa stotožňuje s názorom žalobcu, že za situácie, že žalobkyňa je spoluvlastníčkou rodinného domu... by bolo uloženie povinnosti žalobcovi zabezpečiť jej náhradný byt neprimeraným zvýhodnením žalovanej na úkor žalobcu ako vlastníka uvedenej nehnuteľnosti...

... Je treba v tomto smere dať za pravdu žalobcovi, že nečinnosť a pasívne správanie žalovanej počas tohto súdneho sporu (trvajúceho viac ako 4 roky) nemôže viesť k záveru, že žalovaná nemá vyriešenú z tohto dôvodu svoju bytovú otázku napriek vlastníctvu inej nehnuteľnosti, slúžiacej výlučne na účely bývania.

... Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd zmenil rozsudok tak, že žalovaná je povinná vypratať byt do 60 dní od právoplatnosti rozsudku bez bytovej náhrady.

... Určená lehota 60 dní je podľa názoru odvolacieho súdu dostatočnou na presťahovanie vecí žalobkyne z tohto bytu a splnenie všetkých povinností s tým súvisiacich, pričom odvolací súd zohľadnil aj dĺžku tohto trvajúceho konania, t. j. viac ako 4 roky, kedy už nie je možné spravodlivo požadovať od žalobcu, aby strpel ešte ďalšie užívanie tohto bytu aj vzhľadom na preukázané žiadosti ďalších zamestnancov o pridelenie služobného bytu...“

29. Po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľky, podľa ktorej sa krajský súd v napadnutom rozhodnutí nevysporiadal s ďalšími podľa jej názoru podstatnými okolnosťami pre rozhodnutie, nevyhodnotil ako spôsobilú spochybníť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Krajský súd dal jasnú, zrozumiteľnú a vyčerpávajúcu odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Uvedené platí, aj pokiaľ ide o sťažovateľkou namietanú nesprávnosť skutkového zistenia krajského súdu o tom, že sťažovateľka má inú reálnu možnosť bývania vo svojom rodinnom dome so známami trvalosti, úplnosti a nerušenosti, keďže, ako to krajský súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, sťažovateľka svoje tvrdenie, podľa ktorého tento rodinný dom nie je obývatel'ny, ničím nepreukázala. Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu opierajúce sa aj o odôvodnenie rozsudku okresného súdu v časti jeho záverov, ktoré zmenou neboli dotknuté, t. j. že byt je služobný a sťažovateľka ho užíva bez právneho dôvodu, podľa názoru ústavného súdu spĺňa všetky požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia, pretože (aj v sťažnosťou namietanej časti, pozn.) jasne objasňuje skutkový a právny základ rozhodnutia vo veci sťažovateľky.

30. Právomoc ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti fyzickej osoby podľa čl. 127 ústavy proti rozhodnutiu či zásahom „všeobecných súdov“ je výlučne založená na jeho prieskume z hľadiska dodržania ústavnoprávných princípov, t. j. či v konaní a rozhodnutí v ňom vydanom (ne)boli dotknuté predpismi ústavného poriadku chránené práva alebo slobody fyzickej osoby. To v danom kontexte znamená, že ani prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia všeobecného súdu nie je sama osebe významná, lebo konanie o sťažnosti nie je pokračovaním konania v ďalšej inštancii mimo rámca všeobecného súdu a ústavnému súdu v ňom zásadne neprislúcha, aby v jeho rámci prehodnocoval skutkové a právne závery všeobecného súdu alebo zjednocoval ich judikatúru.

Ústavný súd pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01).

Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

31. Ústavný súd už vo veci sp. zn. III. ÚS 44/2011 uviedol, že (v okolnostiach tam posudzovanej veci, pozn.) „nebolo úlohou ústavného súdu skúmať, či na zásadné argumenty sťažovateľov bola zo strany krajského súdu poskytnutá vecne správna odpoveď, ale či nastolené otázky relevantného charakteru krajský súd zodpovedal, a ak áno, či odpoveď mala dostatočne vyčerpávajúci charakter“.

32. V závere ústavný súd poznamenáva, že v zmysle svojej judikatúry považuje za arbitrárne či zjavne neodôvodnené len tie súdne rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je celkom zjavne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozsudku krajského súdu opierajúce sa aj o odôvodnenie rozsudku okresného súdu v časti jeho záverov, ktoré zmenou neboli dotknuté, pretože tieto sú odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

33. V nadväznosti na sťažovateľkou deklarovany prejav nespokojnosti s napadnutým rozsudkom krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníkov konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

34. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti (vo vzťahu k 2. sťažnostnej námietke) odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

35. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2018